

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Natalija Kargalceva: Bulgakovův román *Mistr a Markétka* a jeho české překlady

Diplomantka si zvolila relativně nové téma, které se především v analytické části její diplomové práce ukázalo jako velmi produktivní. Připomeňme, že český překlad románu *Mistr a Markétka* od Aleny Morávkové byl analyzován už dříve (autorka v bibliografii eviduje diplomovou práci O. Kalendovské, FF UK: 1984). Nicméně srovnání uvedeného překladu s novým překladem Libora Dvořáka dosud nebylo náležitě provedeno. Vznikem nového překladu jednoho z nejčtenějších ruských románů dvacátého století se otevřel velký prostor pro translatický výzkum. Posuzovanou diplomovou práci je přitom možné považovat za jeden z prvních – a v jisté míře i zdařilých – pokusů ujmout se takového úkolu alespoň v některých myšlenkových a jazykových rovinách.

Více než třetina práce je věnována autorovu životu a rekapitulaci různých výkladů jeho díla z per ruských i českých literárních vědců. Autorka čerpá z prací Čudakova, Galinské, Holmanové, Sokolova, Zerkalova a dalších a naznačuje významy a souvislosti Bulgakovova románu, na něž se překladatelé mohou soustředit. Necelé dvě třetiny práce jsou pak věnovány translatické analýze.

Obě zmíněné části jsou vcelku vyvážené, jedna užitečně doplňuje druhou. Při míře propojenosti autorova života s románem samotným bylo nezbytné vytvořit určitý referenční rámec a diplomantka se s tímto úkolem dle mého soudu vypořádala poměrně dobře: její výklad je přehledný, náležitě akcentuje, co je třeba, a jazyk práce je poměrně čtivý.

V tomto směru mám pouze dvě výhrady. Zaprvé, diplomantka upozorňuje, především v souvislosti s Bulgakovovým životem, rovněž na fakta, nad nimiž si můžeme klást otázku, nakolik jsou relevantní pro zvolené diplomové téma. Domnívám se, že u řady životopisných údajů by bylo namístě explicitovat, jak souvisí s románem samotným, hlavně s jeho jazykovou stylizací, jejímž některým aspektům (např. užívání slov „kříž“ a „ukřížování“, s. 62) se diplomantka v analýzách věnuje. Moje druhá výhrada (či spíše pochyba) souvisí s některými myšlenkami v práci uvedenými a jejich slovní podobou: zejména v první části působí tato diplomová práce dojmem takové myšlenkové vyspělosti a jazykové nápaditosti, jako by pocházela z pera zkušeného a erudovaného badatele (příslušná místa vyznačuji přímo v textu – např. s. 21, s. 22, s. 30). Pokud diplomantka odněkud čerpala nejen samotná fakta, ale především myšlenky (dokonce jejich slovní podobu!), bylo by záhodno v každém takovém případě uvést odkaz na použitý zdroj.

V analytické části se diplomantka soustředí na dvě základní roviny románu („příběh moskevský“ a „příběh jeruzalémský“). V analýze konkrétních rovin se přitom, jak sama konstatuje, zaměřuje na „převod reálií, volbu jazykových prostředků a rovněž na míru přenosu autorových myšlenek a úmyslů“ (s. 32).

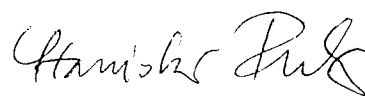
Diplomantka přichází s celou řadou relevantních postřehů, místy i velmi výstižně formulovaných (s. 62). V řadě případů se jí podařilo najít v překladech i v jejich předloze taková místa ke srovnání, jež jsou dostatečně reprezentativní a mají nespornou vypovídací hodnotu. Za velmi cenné považují rovněž detailní poukazy na opomenutí, jež oba překlady provázejí (s. 38-39, s. 61-62). Za přínos pokládám i skutečnost, že diplomantka konfrontovala

oba překlady Bulgakovova románu s výroky jejich autorů, dokonce i s takovými, jež dosud nebyly – nakolik je mi známo – nikde zachyceny (s. 49-50).

Velkou výhradu mám ovšem k formálnímu a místy také jazykovému zpracování této diplomové práce. Kromě občasných nečeských formulací (s. 31, s. 55), nesprávného pořádku slov (s. 25, s. 40) a nepřesného používání pojmů (s. 36) se diplomantka nedokázala vyvarovat množství gramatických chyb, zvláště v interpunkci. Text navíc zjevně neprošel ani základní korekturou: množství překlepů je zcela neúnosné (vyznačuji přímo v textu). Doporučuji proto, aby diplomantka ve své práci zmíněné nedostatky odstranila a k obhajobě se dostavila s takovou verzí své práce, jež bude odpovídat nárokům kladeným na diplomový úkol.

Celkově se domnívám, že práce Natalije Kargalcevy je metodologicky promyšlená a přichází s řadou promyšlených detailních rozborů, jež se mohou stát východiskem pro další badatele. Vzhledem ke zmíněným výhradám nicméně navrhuji, aby tato práce byla hodnocena známkou dobře, případně – podle průběhu obhajoby – velmi dobře.

V Praze 15. ledna 2007

PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D.